

Bob Lyons

Vilket läger tillhör du? Splittringen i Ukrainafrågan inom den internationella vänstern

I denna artikel diskuterar och kritiserar författaren de olika linjer som framkommit inom vänstern när det gäller Ukraina. Artikeln är ursprungligen skriven på spanska, men har här översatts från engelska, från webbplatsen *links.org.au*:

[Which Camp Are You In? The Split in the Global Left ...](#)

där den i slutet av juli publicerades som en kritisk kommentar till Fjärde Internationalens resolution om Ukraina från juni 2014. Denna finns också på marxistarkivet:

[Ukraina: folkliga rörelser och imperialism](#)

För en annan kritik av detta uttalande, se:

[Fjärde internationalen måste stå upp mot kriget och åtstramningskampanjen ...](#) av Annis & Clarke.

Artikelförfattaren Bob Lyons är en kanadensisk veteran inom den revolutionära rörelsen. Hans huvudintresse idag är Latinamerika (där han är bosatt). Han har medverkat med artiklar i *International Viewpoint* (bl a under pseudonymen Elena Zeledon), *LINKS:International Journal of Socialist Resistance* m fl websajter.

Förord

Numera är det allmänt erkänt att den internationella vänstern är svårt splittrad i frågor runt händelserna i Ukraina. Jag skulle påstå att det finns tre huvudläger med mycket olika syn inte bara när det gäller vad som faktiskt hänt, och som i sin tur avgör vad som händer, utan också vad gäller skilda metoder för att analysera och forma de praktiska och teoretiska frågor, som uppstått ur denna kris.

Debatten, och den växande krisen runt den, kan sammanfattas som djupa och diametralt motsatta uppfattningar om följande uttalande av Ilja Budraitskis, en ideologisk anhängare till ”Vänsteroppositionen”, en vänsternationalistisk grupp i Ukraina. Beträffande vad han ser som Maidans motsägelsefulla karaktär säger han: ”Den otroligt sjuka dissonansen mellan det revolutionära innehållet i processen och dess reaktionära form utgör omständigheter som inte fordrar överkänsliga moraliska bedömningar utan handling i syfte att förändra denna otäcka ekvation.”¹

Den revolutionära marxistiska vänstern anser att Budraitskis ställt verkligheten på huvudet: Samtidigt som Maidan hade en revolutionär ”form” (stormöten, ockupationer, barrikader, osv.) hade det från början ett reaktionärt innehåll, både vad gäller klassammansättning och politiskt vad gäller innehåll och avsikter i krav och målsättningar.

Den ukrainska statens läger: Klasskampsförnekarna

De som ingår i detta läger, de som förnekar att någon klasskamp pågår i Ukraina utgörs av dem som avskiljt de senaste händelserna, framför allt Euro-Maidan och Krim, från Ukrainas levande historia, från omröstningen om självständighet 1991 till dagsläget, och som också förnekar realiteter som geografi, klass och nation i Ukraina och i stället föredrar att lyfta fram

¹ Budraitskis, Ilja: [Ukraine’s Protest Movement: Is a ‘Left Sector’ Possible?](#) *International Viewpoint*.

begrepp som ”framväxande massor”, ”den moderna ukrainska statens rätt att existera”, ”ukrainarnas rätt att leva ett anständigt liv i en demokratisk stat”, och så vidare.²

Vidare, och viktigast, ställer detta läger ”den nationella frågan i Ukraina” i centrum för sin analys, något som kommer till uttryck i uttalandet från Fjärde internationalens byrå den 7 juni med rubriken ”Folkliga rörelser och imperialismen”.

Det teoretiska misstag de kamraterna gör sig skyldiga till är att i sin analytiska verktygslåda glömma några betydande verktyg: normgivande och normala marxistiska begrepp som: att sätta in klasskampen i Ukraina i dess internationella sammanhang, klasskaraktären hos de medverkande, och alla slags empiriska data för att understödja sina argument i vad som från deras sida i huvudsak är en empiricistisk analys, som utgår från borgerlig statsvetenskap, väsentligen ett ”geopolitiskt” synsätt.

Kärnan i det synsättet återfinns kristalliserat i en rubrik på hemsidan för *Socialist Resistance*, den brittiska sektionen av Fjärde internationalen, som högljutt, om än något klumpigt, utropar: ”Ryssarna är angripna”,³ och därmed blir ett eko av imperialisterna och oligarkerna i Washington, London och Kiev.

Alltsedan Maidan ingår i detta läger huvudsakligen den nuvarande ledningen för Fjärde internationalen kring *International Viewpoint* och dess hemsida; grupper som antingen har sina rötter i statskapitalistiska strömningar, som brittiska *rs21*, en eklektisk grupp av f d eller perifera trotskister som post-1917-nykautskyanen Murray Smith, för närvarande anställd av eurokommunisterna inom Vänsterpartiet på europeisk nivå, eller Zbigniew Marcin Kowalewski, biträdande chefredaktör för den polska utgåvan av *Le Monde Diplomatique*, 1980-81 en av ledarna för avdelningen av *Solidarnosc* i Lodz, numera medlem av polska arbetarpartiet och upphovsman till teorin om nationell befrielsekamp som drivkraften bakom de politiska händelserna i Ukraina, en teori som verkar ha anammats av redaktörerna för *International Viewpoint*. De båda sistnämnda har nyligen fått artiklar publicerade på *International Viewpoints* hemsida.

Dessa personer har främst ägnat sig åt att försvara sin analys mot frågor, undringar och angrepp från sektioner inom Fjärde internationalen, som gått emot denna analys, och har hemfallit till uppriktigt sagt ganska bisarra metoder för att inte behöva beröra sig med kritiska uppfattningar också inom Fjärde internationalen. Nedan ska jag gå in på de fundamentala misstagen i den analys som Fjärde internationalen gjort sig till tolk för och som i sin tur fått den att förneka lättillgängliga empiriska fakta, som vederlägger deras analys av såväl Maidan som vad som hänt därefter.

En stor del av denna artikel kommer att dissekera deras ståndpunkter från den ovan presenterade utgångspunkten.

Putinlägret: Blocket av antiimperialistiska stater

I en del avseenden utgör Putinlägret en spegelbild av de som återfinns i den ukrainska statens läger. Båda vägleds av samma borgerliga metod, den geopolitiska metoden, dvs man bortser från klasskampen och de arbetandes rörelse som primära aktörer i den globala kampen mot imperialismen för att i stället ersätta den med stater som främsta subjekt i försvaret av regimer, av vilka en del verkligen är av det mest motbjudande slag, mot USA-imperialismens manövrerande för att skydda den internationella kapitalistiska ordningen.

² Uttalande: [Ukraina: folkliga rörelser och imperialismen](#). Internationella exekutivkommittén, 25 februari 2014 (översatt från *International Viewpoint*)

³ MacUaid Liam; ”[The Russians Are the Aggressors](#)”, på webbplatsen www.socialistresistance.org

Även om jag etiketterat dem som Putinlägret kunde det lika gärna heta Assadlägret, Kim Jong Il-lägret, eller lägret för vilken som helst repressiv (eller icke repressiv) regim, som uppvisar någon form av nationell självständighet gentemot imperialismens målsättningar. Detta innebär inte att på något sätt undervärdera den roll som en del stater som Kuba eller Nicaragua har för att försvara sig själva eller bygga allianser för att försöka binda händerna på odjuret. Men olyckligtvis för detta läger har tillfälliga behov av att bygga allianser med borgerliga regimer i många fall upphöjts till principer.

Denna politiska strömning har inget slumpartat ursprung, utan har till stor del sina rötter bland dem i Syd- och Centralamerika, som intar den å ena sidan helt korrekta principen om nationellt oberoende utan inblandning från imperialismen samtidigt som de å andra sidan tiger om hur medborgerliga rättigheter och rättigheter för arbetarna trampas ned i Putins Ryssland, i Iran och Nordkorea; rent av emellanåt i Syd- och Centralamerika som den kriminalisering av oppositionella åsikter som nu genomförs i Argentina och Brasilien av de förment anti-imperialistiska kämparna Kirchner och Roussoff.

Även om några delar av vänstern utanför Latinamerika kan återfinnas i detta läger, jag kan tänka mig att detta också är fallet med några av de mer efterblivna kommunistpartierna som det portugisiska och det grekiska, och kanske några sekter på andra håll, så går dock huvudmotsättningen på internationell nivå mellan dem som tillhör den ukrainska statens läger och nästa läger.

Klasskampslägret: För en federation av arbetarkommuner

Det tredje lägret i denna debatt består främst av majoriteten av trotskisterna i världen och trotskistiska partier, i vid bemärkelse, både innanför och utanför Fjärde internationalens nuvarande organisatoriska strukturer, samt många revolutionära organisationer av mindre klart definierad karaktär, som *Borotba* (Kamp), den ledande revolutionära vänsterorganisation, som är aktiv i hela Ukraina och som bland sina mål har uppbygget av en federerad arbetarstat i Ukraina som startpunkt för en regional arbetarrevolution mot oligarkerna i Ryssland, Vitryssland och Moldavien.⁴

Klasskampslägrrets ståndpunkt kan i grova drag beskrivas på följande vis:

Händelserna i Ukraina startade inte med Maidan, utan utgör en del av en pågående process av social och politisk omgruppering av arbetarrörelsen, något som över hela Ukraina är ojämnt fördelat på grund av den klass- och språkmässiga strukturen, men som inbegriper strider på nationell nivå av såväl arbetare som mellanskikt mot oligarkerna och deras imperialistiska uppbackare.

Ukraina har, i likhet med Polen, en komplicerad kulturell och politisk historia, där motsättningarna mellan nationalisterna och socialisterna är avspeglningar av en klasskamp, som sträcker sig bakåt till tiden för den ryska revolutionen, arméerna av röda, vita och svarta, föregångarna till dagens väpnade kamp; de tidiga sovjetstaternas konfederala karaktär (fem uppstod vid tiden för Oktoberrevolutionen), och som nu uttrycks i kampen för regional självständighet i Donetsk, Lugansk, Krim, Kryvyj Rih, Odessa, osv. Med andra ord, trots den ukrainska småbourgeoisins illusioner slipper Ukraina inte undan den egna historiens grepp.

---

⁴ För denna politiska organisations ståndpunkter i olika frågor, jfr deras website www.borotba.org eller www.liva.org.ua. På grund av deras kritik av Maidan, där flera små anarko-nationalistiska grupper deltog vid sidan av Högra sektorn som en del i självförsvaret, har några anarkister betecknat *Borotba* som stalinistiskt. Anarko-nationalisterna är i allmänhet efterföljare till Nestor Machno, ledare för den anarkistiska Svarta armén, som hade sin bas bland bönderna i väst och söder under inbördeskriget efter Oktoberrevolutionen 1917. De är fanatiska antikommunisterna.

Den analys den ukrainska statens läger står för är ensidig, felaktig och teoretiskt oförenlig med revolutionär marxism i den meningen att den har fel om betydelsen av Maidan; den gör ingen klassanalys av deltagarna; dess uttalade politiska mål är inte att krossa den borgerliga staten i Ukraina utan vidmakthålla den; och dess sätt att resonera (ryssarna står för aggressionen) är inget annat än ett eko av de imperialistiska medierna.

Den väpnade kampen i Ukraina, som i vissa fall, men förvisso inte i alla, leds av ryska nationalistiska och ultranationalistiska grupper, är den väsentliga delen av massmotstånd från kärnan av arbetarklassen i Ukraina mot attackerna från oligarker och anglo-europeisk imperialism på dess levnadsstandard och representerar, om än i en starkt förvriden form, ett avvisande av oligarkernas regering och de planer som EU och Internationella valutafonden smider, och som kommit till uttryck i associeringsavtalet.

Arbetarklassen i Ukraina, som av historiska skäl har sina rötter i Katarina den Storas epok och industrialiseringen av denna del av tsarväldet, är ofta rysktalande och har ett betydande inslag av etniska ryssar, återigen ojämnt fördelade över den ukrainska staten.

Klasskampsläget betonar att, trots den kontrarevolutionära roll Putin och de ryska oligarkerna spelar, så utgörs den ukrainska arbetarklassens huvudfiende av de ukrainska oligarkerna, deras euro-amerikanska herrar och den ukrainska stat som används för att slå ned arbetarna och skydda deras förtryckare. Allt som försvagar, sliter isär, river sönder och bidrar till krossande av den borgerliga staten i Ukraina är ett steg framåt i den ukrainska och internationella arbetarklassens frigörelse, och trots dess nuvarande ledning, som ingen marxist kan stödja politiskt, har upprättandet av statliga strukturer av övergångskaraktär, som står upp mot den borgerliga staten i Ukraina, potentialen för att kunna fyllas med proletärt och internationalistiskt innehåll, och inte nationalistiskt.

De som är för bibehållandet av den borgerliga ukrainska staten står på oligarkernas och imperialisternas sida mot den ukrainska arbetarklassens massiva motståndsrörelse.

Olika verkligheter: De båda Maidan

I det ”Uttalande om Ukraina”, som Fjärde internationalen antog den 25 februari 2014 kan vi läsa följande analys:

”Inom krisen fanns det därför inte två klart profilerade mot varandra stående läger eller program, utan snarare splittring och tvekan bland oligarker och elit, till och med inom Regionernas parti självt. Och trots de kulturella, sociala och politiska skillnaderna mellan landets historiska regioner växte en massrörelse fram som en självständig faktor för att ge uttryck för ‘ilska’ och missnöje med de politiska partierna – oavsett om detta uttrycktes genom direkt deltagande i Maidanrörelsen (mer så i landets västra och centrala del) eller genom passivitet (som dominerade i landets östra rysktalande del).”

Vidare heter det:

”Från början uttryckte denna rörelse en kombination av revolutionära (demokratiska, anti-elit, självorganisering) och reaktionära inslag – vilket ledde till och förblir en fråga om politisk och social kamp. De dragen är också djupt rotade i den rådande karaktären på det post-sovjetiska samhället i Ukraina (uppsplittrat, utan klassidentitet, med förfall inom utbildning och dominans av reaktionära nationalistiska idéer i samhället i kombination med ett rättfärdigt engagemang bakom nationellt oberoende och mot det dramatiska arvet från stalinismen).”

De antaganden som ligger bakom alla dessa uttalanden är rent empiriskt osanna, så till vida som de försöker måla upp en bild av ”framväxande massrörelse” som en samhällelig kraft med ett program av demokratiska och sociala krav.

Den första fråga en marxist skulle ställa sig är: vilka är dessa ”massor” som växer fram som politisk kraft? Vilken är deras klassbakgrund? Vilket är deras geografiska ursprung? Representerar de historiskt progressiva krafter?

Tack var det arbete som utträttats av Internationella sociologiska institutet i Kiev, som följt dessa frågor och fler under Maidans uppgång och fall och som svarar för ovärderliga sociologiska undersökningar under denna process, kan vi säga följande:

Maidan var inte någon revolt från ”massorna” utan från ett skikt inom den ukrainska bourgeoisin och småbourgeoisin och hade ett klart politiskt program, som inte handlade om arbetarmakt och socialism.

När den stod på sin höjdpunkt utgjorde arbetarna bara 15 procent av deltagarna på Maidan. Att jämföra med företagarna som stod för 17,4 procent och specialister (professionella) som utgjorde 26,7 procent av deltagarna.

Vad beträffar deltagarnas bakgrund kom 54,8 procent från västra Ukraina, 23 procent från centrala Ukraina och bara 21 procent från de mest befolkningstäta områdena i söder och öst.

Intressant att notera är att eftersom Maidan utvecklades föll andelen deltagare från Kiev från cirka 50 procent till drygt 12 procent, medan andelen deltagare från småstäder (mindre än 100 000 invånare) och byar steg från 45 procent till 63 procent.

Vad hade dessa deltagare för mål? Enligt forskningsresultaten var huvudskälet för att befinna sig på Maidan att protestera mot Janukovyjtj´ repression (61 procent); en önskan att ”förändra tillvaron i landet” (51 procent) och Janukovyjtj´ vägran att underteckna associeringsavtalet med EU (50 procent). (Alla som deltog i undersökningen ombads ange sina tre huvudskäl för att befinna sig där).

Vad gäller argumentet att Maidan representerade en demokratisk rörelse, var det i själva verket så att bara 19 procent av deltagarna angav ”tillbakagången för demokratin och hotet om diktatur” som skäl för att delta.⁵

Maidanrörelsens klassinnehåll handlade om att deltagarna i överväldigande grad kom från bourgeoisin och småbourgeoisin i småstäder i västra Ukraina, den ukrainska nationalismens och ultranationalismens hjärtland, vilket formade och förutbestämde det politiska innehållet i rörelsen, som långt ifrån att ha några revolutionärt demokratiska och anti-elitistiska drag avsåg att binda upp Ukraina till europeisk imperialism. Detta är den verklighet, som undergräver abstrakta formuleringar om ”massorna” och deras ”ilska”.

Både på grund av sitt klassinnehåll och sina politiska mål fanns inga möjligheter att bygga någon ”vänstersektor” och dessa båda fakta förklarar varför och hur ultranationalister och fascister så snabbt kunde ta över ledningen för rörelsen.

Uttalandet från Fjärde internationalen försöker på något vis koppla framväxten av denna småbourgeoisins uppror ”som en självständig faktor” till en förmodad passivitet från arbetarklassens sida och detta som en del av ”denna framväxt av massorna och deras ilska”. Detta är rent och skärt nonsens.

I ett försök att måla upp ett scenario, där Maidan framställs som en progressiv politisk händelse av nationell (landsomfattande) karaktär tvingas författarna till dokumentet att försöka få det att se ut som att ”passiviteten” hos de proletära krafterna i Donbass och södern är den metod de valt för att uttrycka sin ilska över Janukovyjtj-regeringen och sin misstro mot politiska partier.

⁵ Se [Maidan December-Maidan March: what has changed?](http://www.dif.org.ua/en/Maidan-December-Maidan-March-what-has-changed/) på www.dif.org.ua/en/

Det är denna påstådda passivitet, som intar en viktig roll i försvaret av en alltmer ohållbar analys i senare uttalanden och artiklar i *International Viewpoint*.

Var detta verkligen fallet? Stödde den rysktalande arbetarklassen Maidan genom passivitet, vilket författarna till dokumentet gör gällande? Nu vet vi alla (eller borde veta) vad arbetarklassens svar var på ”framväxten” av ”massorna”. Svaret från Ukrainas arbetarklass på Maidan, på kraven från dem som deltog där och den politik dess synliga ledning stod för, var fruktan och avsmak.

Var arbetarklassen passiv?

I försöken att porträttera händelserna i Ukraina som en demokratisk resning av ”massorna”, som Maidan mot agerandet av agenter för den ryska staten, blir det nödvändigt att förneka att arbetarklassen hade någon självständig roll och utmåla den som en ”passiv” åskådare.

Empiriska fakta ställer sig i vägen för sådana fantasier. I en rapport som släpptes i slutet av april kom Centrum för samhällsforskning med sina resultat för 2013. Detta centrum har följt protester, repression och samhällseliga initiativ sedan 2009. Nedan kommer jag att citera sammanfattningen av vad man kommit fram till i dess helhet då den utgör en utmaning mot hela den konstruktion redaktörerna för *International Viewpoint* bygger sina uttalanden på.

Huvudresultatet av arbetet är följande:

Åtminstone 4 822 protester förekom 2013. Det är 33 procent fler än 2012 (3 636) och mer än dubbelt så mycket som antalet protester 2010 och 2011 (2 305 respektive 2 277). **Ökningen av antalet protester har inte bara att göra med Euromaidan** (även om mer än 1 000 protester kunde dokumenteras bara under december). Redan innan Maidan startat, mellan den 1 januari och den 20 november 2013, inträffade 3 419 protester, vilket visar en tendens mot ökning av protestaktiviteterna.

Protesterna 2013 var ovanligt omfattande. Minst 249 protester förekom med över tusen deltagare, vilket är 2,5 gånger mer än 2012 och över 1,5 gånger högre än 2010 under skatteprotesterna på Maidan. Under 2013 hade minst 29 protester tiotusentals deltagare och vid fem stora möten var antalet flera hundra tusen. **Massprotester förekom inte bara i Kiev.** Minst 16 protester med över tiotusen deltagare ägde rum på andra håll – i Simferopol, Donetsk, Charkov, Lugansk, Lviv, Odessa, Rivne, Ternopil, Zaporizjzja.

Det totala antalet protester 2013 ökade i alla regioner i Ukraina – Centralregionen upplevde den största ökningen (med 47 procent jämfört med 2012). Ett mindre antal protester jämfört med 2012 ägde rum i Lviv- och Charkovblasterna. En relativt sett större andel protester ägde traditionellt rum i Västregionen. Trettiofyra procent av alla protester i Ukraina ägde rum i västliga oblaster sedan Maidan startat, mellan 21 november 2013 och 31 december 2013. Tar man hänsyn till varierande befolkningsstorlek i olika regioner är Västregionen inte den mest protestbenägna i Ukraina. Största antalet protester per en miljon invånare 2013 skedde i Kiev (282) och den näst största i Sydregionen (167), med intensiva protestkampanjer i Odesa (framför allt av småföretagare) och i Mykolaivblasterna (våldtäktsfallet i Vardiivka). Protesterna i Västregionen kommer bara på tredje plats – 106. Och minst antal protester per 1 miljon invånare dokumenterades i Östregionen – 63.

Som väntat, på grund av att Maidan inleddes 2013, ökade antalet protester snabbt med krav av såväl politisk och ideologisk karaktär som rörande mänskliga rättigheter. Antalet ideologiska protester ökade med nära 50 procent (till 1 740, totalt 36 procent), antalet politiska protester med 40 procent (till 1 727, 36 procent av alla protester), antalet protester med krav på skydd för medborgerliga rättigheter med 170 procent (till 1 644, 34 procent av alla protester). **De vanligaste kraven i Ukraina under fyra år i rad var, emellertid, av socio-ekonomisk karaktär** (minst 2 062 protester 2013). Det totala antalet ökade med 33 procent och andelen bland antalet protester förblev oförändrad hög – 43 procent. I centrala, östra och södra

regionerna dominerade socio-ekonomiska protester och i västregionen var antalet lika stort som antalet ideologiska protester, i Kiev och på Krim var de näst vanligast (2011– 2012 hade emellertid socio-ekonomiska protester dominerat även i Kiev, på Krim och i väst). De enskilda frågor som var den vanligaste orsaken till socio-ekonomiska protester 2013 var olagliga byggprojekt, offentlig service, miljöfrågor, obetalda löner, rättigheter för småföretag.

2013 kombinerades socio-ekonomiska protester allt oftare med krav av ett annat slag, framför allt politiska (i 13 procent av de socio-ekonomiska protesterna jämfört med 9 procent 2012). Politiska partier och enskilda politiker deltog också något mer i dem (i 23 procent av protesterna jämfört med 19 procent 2012). **Den absoluta majoriteten av socio-ekonomiska protester (52 procent) fortsatte emellertid att ske med deltagande av helt informella opolitiska aktionsgrupper och ignorerades av såväl politiska partier som icke-regeringsbundna organisationer.** Det är viktigt att konstatera de socio-ekonomiska protesternas andel minskade till 10 procent sedan Maidan kommit igång och under perioden 21 november – 31 december 2013, vilket illustrerar **de svårigheter socio-ekonomiska krav hade att göra sig hörda på Maidan.**

En av de viktigaste formerna för socio-ekonomiska protester är **protester från arbetare, som ägde rum i rekordartat antal 2013.** 389 protester till försvar av arbetarnas rättigheter har dokumenterats (inklusive 40 strejker), som utgjorde 8 procent av samtliga protester året innan. Ökningen av antalet protester till försvar för arbetarna berodde på ökningen av lokala aktioner av arbetargrupper mot lokala problem. I likhet med åren innan **förblir den mest angelägna frågan för löntagare i Ukraina frågor om obetalda löner (45 procent av arbetarnas protester), arbetsförhållanden (30 procent) och företagsnedläggningar (19 procent).** Dessa uppgifter visar på bristen på förbättringar av de ekonomiska villkoren för löntagare och den sannolika försämringen av villkoren i framtiden. **2013 förblev likgiltigheten för problem på arbetsmarknaden oförändrad bland så gott som alla som agerade och protesterade på gatorna.** Bara fackföreningarna fortsatte att delta i arbetarnas protester (22 procent av protesterna) liksom vänsterorganisationer (17 procent av protesterna) och samtidigt, i 56 procent av fallen, var löntagarna tvungna att kämpa på egen hand för sina rättigheter.

2013 kommer sannolikt att vara sista året på ett tag av i huvudsak fredliga protester. De senaste åren har traditionella fredliga protestformer (möten, strejkvakter, demonstrationer, osv) fortfarande varit vanligast, cirka 75 procent av alla protester. Den relativa andelen icke våldsamma men utmanande protester (exempelvis strejker, gatublockader) har legat på samma nivå – 18 procent. **Antalet våldsamma protester minskade både i absoluta tal och relativt sett (från 10 procent 2012 till 7 procent 2013).** Vidare var antalet händelser där ‘grupper av okända’ (‘titusjkas/våldsmän’) inte så högt som väntat under fjolåret. **De var långt mer aktiva i den smutsiga valkampanjen i samband med det senaste parlamentsvalet, 2012.** Andelen protester där de deltog minskade från 10 procent 2012 till 4 procent 2013. Agerandet från demonstranter och regeringen under Maidan, och i synnerhet Antimaidan, kan radikalt komma att förändra protestrepertoaren i Ukraina genom att höja ribban för vad som ses som acceptabelt våld.

Denna bakgrund vad gäller det växande sociala missnöjet måste finnas med i analysen av framväxten av en uppgång utan motstycke i gatukonfrontationer under Maidan och de fortsatta sammanstötningarna i oblast i sydöstra Ukraina. Maidan kunde delvis kanalisera missnöje med den socio-ekonomiska situationen in i missnöje med Janukovyjtj´ regering, medan Antimaidan helt klart kanaliserar missnöjet bland dem som inte förväntar sig att den nya regeringen ska genomföra någon förbättring av deras socio-ekonomiska situation. Med tanke på de dåliga ekonomiska prognoserna för Ukrainas del bör vi inte räkna med någon minskning av denna protestvåg. **Huvudfrågan nu är huruvida det kommer att finnas någon politisk kraft eller social rörelse som kan ge uttryck för och prioritera de socio-ekonomiska krav som är gemensamma för både västra och östra Ukraina och som kan ena ukrainarna i kampen för social rättvisa.**

De fullständiga resultaten av undersökningen återfinns i rapporten ”**Protester, segrar och repression: resultat uppmätta 2013**” på hemsidan för Center for Society Research [Centrum för samhällsforskning]: <http://www.cedos.org.ua/uk/protests/protests-repressions-and-concessions-in-ukraine-2013> ⁶

Till dags dato, och så vitt mig är bekant, har det inte kommit någon kritik av detta forskningsarbete, vare sig när det gäller resultaten eller den metod man använt.

Vad som däremot är kristallklart är att dessa resultat står i bjärt kontrast till de analyser som gjorts av Fjärde internationalens ledning och i synnerhet av redaktionen för *International Viewpoint*.

Fakta talar om följande:

Det var inte bara så att det fanns en rörelse bland arbetarna vid tiden för Maidan, den gick dessutom ut i handling vid rekordartat många tillfällen.

Det var inte bara så att det förekom omfattande protester i söder och öster före eller vid tiden för Maidan (efteråt också), detta var demonstrationer där sociala krav dominerade, i motsats till på Maidan, vilket denna forskningsrapport framhåller:

”Det är viktigt att notera att sedan Maidan inletts och under tiden 21 november – 31 december 2013 minskade de socio-ekonomiska protesternas relativa andel av det totala antalet protester i Ukraina till 10 procent, vilket ger bilden av **en svaghet när det gällde att uttrycka socio-ekonomiska krav på Maidan.**”

Med andra ord: Maidan tonade inte bara ner de sociala kraven, det agerade som en broms eller ett sätt att blockera att sådana krav framfördes av den övriga massrörelsen i november och december!

Slutligen och tvärtemot den reaktionära framställning som görs av ledare för *Socialist Resistance* som Liam MacUaid, författare till artikeln ”Ryssarna står för aggressionen”, redaktionen för *International Viewpoint* eller ny-kautskyaner som Murray Smith har de ryska nationalisternas roll i protesterna i Donbass varit försumbar (2 procent) jämfört med den roll ukrainska nationalisterna spelat allmänt (21 procent). Dvs deras roll var obefintlig tills Janukovyj-regeringen störtats av de borgerliga och småborgerliga krafterna på Maidan och som backades upp av direkta aktioner av fascister och ultranationalister.

Detta förändrades som en direkt följd av Maidan och svaret från den rysktalande arbetarklassen i Ukraina var både självklart och lätt att förutsäga. Som rapporten framhåller och som borde vara uppenbart även för den mest glödande ukrainske vänsternationalist:

”Maidan kanaliserade till en del missnöjet med den socio-ekonomiska situationen bland dem som var emot Janukovyj-regeringen, medan Antimaidan helt klart kanaliserar missnöjet bland dem som inte väntar sig att den nya regeringen ska genomföra någon som helst förbättring av deras socio-ekonomiska situation.”

För att uttrycka det i raka politiska termer; rörelsen för att göra sig av med Janukovyj leddes av bourgeoisin med stöd av en småbourgeoisin med drömmar om att kunna ”bli som resten av Europa”. Den hade inget att göra med att bygga upp ett socialt Ukraina, som dessa fakta visar.

---

⁶ Center for Society Research finansieras delvis av det USA-baserade National Endowment for Democracy, ett organ inom USA:s utrikesdepartement. Det är en bland flera civilsamhällesorganisationer och icke regeringsbundna organisationer, som bildats för att ”stärka demokratisk förmåga”.

Efter Maidan: Finns en arbetarnas motståndsrörelse

Det finns de som kanske vill ifrågasätta uppfattningen om ett aktivt och organiserat motstånd bland arbetarna efter Maidan. Och redaktionen för *International Viewpoint* har mycket riktigt publicerat ett antal artiklar i syfte att ge stöd åt detta argument. En sådan artikel, av Zbigniew Kowalewski med rubriken ”Ryska vitgardister i Donbass”, inleds med följande påståenden:

”Det pågår ingen revolution i Donbass, inte ens någon massrörelse. De existerar bara i propagandan från anhängare till en väpnad separatistisk rörelse under ledning av nationalisterna på yttersta högerkanten. Som rysk importprodukt är de ute efter att återupprätta det tsaristiska väldet. Kreml stöder denna återfödelse av vita garderna och svarta hundraden, som destabiliserar Ukraina, men man verkar också vara rädd för dem.”

Han fortsätter därefter med en tirad där vänstern i allmänhet attackeras för att inte kunna ryska, den ryske marxistiske Boris Kagarlitskij anklagas för att vara socialimperialist, en attack på webbsiten www.links.org.au för att ha publicerat Kagarlitskijs åsikter; och övergår därefter till att beskriva träsket av ryska nationalisterna, ultranationalisterna, nyfascistiska ultranationalisterna och andra och drar fram var och ens bakgrund och nuvarande hållning.

Kowalewski är en bra författare, en kunnig journalist och översättare som gjort sig respekterad för att ha översatt spansk skönlitteratur till polska. Även om hans artikel är underhållande läsning svarar den inte mot några som helst vetenskapliga krav för att underbygga hans tes, utan handlar i stället om att överföra ren ukrainsk fiktion till engelska.

Ingenstans har Kowalewski lagt fram minsta empiriska bevis för sina påståenden. Då han deltog i den polska arbetarrörelsen på 1980-talet borde Kowalewski erinra sig att proletariatet när det letar sig framåt hittar former som är lika varierande som experimentella. Han borde kanske också ha hört sig för med dem som intar samma vänsternationalistiska hållning om Ukraina som redaktionen för *l'Anticapitaliste*, organ för den kvasitrotskistiska franska organisationen Nya antikapitalistiska partiet (NPA) för att kontrollera korrektheten i sina påståenden.

Här hör vi Jean-Phillipe Dives, författare till artikeln ”Ukraina: Krigets trummor dundrar i öster” (*l'Hebdo Anticapitaliste*, 252, 24 juli 2014), utropa:⁷

”I båda läger dominerar en nationalistisk ideologi, på båda sidor har reaktionärer överhand och fascister är aktiva. Vad beträffar befolkningarna är de flesta passiva inför en konfrontation som de inte förstår, men där de blir de främsta offren.”

Vi avstår från att fråga kamrat Dives vad han anser ha hänt i östra Ukraina de fyra senaste månaderna men hittar samma version om två nationalistiska enheter, båda reaktionära, som slåss medan en passiv befolkning, till största delen, kommer att bli de främsta offren för en attack som de inte varit med om att välja.

Det finns, förstås, inte två utan tre sorters nationalism i denna strid. Den reaktionära nationalismen i det borgerliga Ukraina, en särskilt giftig form med historiska rötter i vita arméer som Denikins och den nationalistiska armén i Ukrainas nationella republik, och som cirkulerar än i dag via beundrare till Bandera och Galiziendivisionen i SS och är ideologin inom de politiska kasterna kring Tymosjenko och Janukovyjtj.*

Det finns de storryska chauvinisternas nationalism, en nationalism som Putin beredvilligt underblåser, men som i slutändan kommer att sluka honom.

⁷ Hittad på www.npa2009.org.

* Om fascismens historiska rötter i Ukraina, se artikeln [Nationalism och fascism i Ukraina - en historisk överblick](#) av Konrad Kreft och Clara Weiss. – Red

Men det finns också en nationalism bland de förtryckta rysktalande arbetande massorna, en etnisk grupp som utgör 17 procent av hela befolkningen, men mindre än 3 procent i oblaster i väst, medan det på Krim handlar om 57 % av befolkningen.

De attacker regeringen satte igång efter Maidan på den rysktalande minoritetens språkliga och kulturella rättigheter har varit avgörande för motståndsrörelsen bland massorna och har försett de storryska nationalisterna med en täckmantel.

Men frågan kvarstår, är befolkningen passiv? Sitter arbetarna bara med armarna i kors medan helvetet brakar loss runt omkring dem? Att ställa frågan så ger också svaret. Skulle du?

Låt oss ta en titt på samma nummer av *Hebdo l'Anticapitaliste*, där vi hittar en artikel med rubriken: ”**För en oberoende social arbetarrörelse! För ett fritt Ukraina!**”, ursprungligen publicerad i juninumret av *l'Anticapitaliste Revue*. I den artikeln hittar vi det ena beviset efter det andra som går rakt emot den hållning Kowalewski och Dives intar.

Den artikeln var ett uttalande av Vänsternationalistiska gruppen i Ukraina, Vänsteroppositionen, vars inställning är att arbetarklassen är enda garanten för att vad de kallar ”dagens ukrainska stat” ska kunna bestå och bevara sin enhet. För att deras hållning ska få någon som helst trovärdighet i Ukraina måste de rentvå sig och visa omvärlden att, ja, det finns en aktiv och organiserad och stridbar arbetarrörelse i Ukraina och att den mestadels är baserad i landets östra del. Här följer flera av de viktigaste delarna av artikeln:

”Arbetarrörelsens möjligheter.

Samtidigt råder inga tvivel om att det existerar en organiserad arbetarrörelse av masskaraktär i Ukraina. Den har kommit till uttryck i Kryvoj Rog, när gruvarbetarnas självförsvarsbrigad hindrade en upptrappning av våldet i denna stad när *titusjky* [skurkar rekryterade av myndigheterna och arbetsgivarna] försökte angripa det lokala Maidan. Arbetarna gjorde sig också hörda i Chervonograd, i Lvovområdet, där de ingrep i den politiska processen och *de facto* nationaliserade den lokala elcentralen, som tillhör oligarken Rinat Achmetov.

Arbetarrörelsen uttalade sig med än större kraft i Krasnodon, i Luganskregionen. I samband med en generalstrejk tog gruvarbetarna kontroll över staden. Det är viktigt att betona att de inte vill liera sig med ”anti-Maidan”-separatisterna i Lugansk, samtidigt som de också förklarar att de heller inte stöder de borgerliga oligarkledarna på Maidan i Kiev. De har sitt eget Maidan, med beväpnade arbetare och slagord om social rättvisa, osv, och i motsats till Maidan i Kiev går de på allvar in för att förverkliga dessa slagord.

De arbetarna kräver inte bara en lönehöjning utan också slut på användande av underleverantörer i gruvorna. Det handlade således inte bara om en strejk med enbart ekonomiska syften, utan om en rörelse som väckt frågan om vikten av solidaritet mellan arbetare inom olika sektorer, en rörelse tillräckligt stark för att kunna ta kontroll över hela staden. Och det utan våld, utan skadade, utan dödade! Staden intogs inte bara utan att ett enda skott avlossades, utan också utan att stöta på minsta motstånd, inte ens bitvis.

Naturligtvis är denna organiserade arbetarrörelse ännu mycket svag på nationell nivå. Medvetna och verkligt aktiva klassfackföreningar finns bara i några centra inom gruvsektorn. Men det står klart att först när arbetarna verkligen ingriper i en konflikt går det att undvika en mängd offer och dämpa den chauvinistiska hysterin.”⁸

Dessa exempel visar vägen framåt för en arbetarklass, som inte bara slåss för sina egna lönekrav, hur viktiga de än må vara, utan visar också möjligheten till samordning mellan olika

⁸ *Ibid.* Den engelskspråkiga versionen av denna artikel har publicerats av *International Viewpoint*: [For an independent social movement! For a free Ukraine!](#)

sektorer och regionalt i kampen mot oligarkerna. Förvisso en helt annan bild än den som Kowalewski och Dives målar upp.

Till detta kan fogas bilden av en arbetarklass som agerar aktivt till sitt försvar, ingripandena på politisk nivå i det massiva stödet för självständighet-annexering bland befolkningen på Krim; det massiva valdeltagandet i omröstningarna om autonomiplanerna bland de själv-utnämnda ”folkrepublikerna”, som den stora majoriteten i oblasterna uppfattade som ett politiskt avvisande av marionettregeringens, oligarkernas och imperialisternas EU-vänliga projekt i Kiev; det oberoende gruvfackets arbetarmilis i Donetsk; bildandet på bynivå av kvinnliga självförsvarsstyrkor; rörelsen som uppstått i västra och södra Ukraina mot att deras söner och döttrar ska tvingas till värnplikt; massdeserteringarna av delar av den ukrainska armén, som vägrar döda andra ukrainare, rysktalande eller inte: allt detta är helt klart inte den värld som utmålas av dem som tillhör den ukrainska statens läger, om en passiv massa manipulerad av ryssarna.

Är detta en nationell befrielsekamp?

Genom att förneka existensen av en motståndsrörelse av masskaraktär i södra och östra Ukraina försöker de som tillhör den ukrainska statens läger tömma klasskampen på dess proletära innehåll och göra den till rätt och slätt en kamp mellan olika former av nationalism. Att nationalister och ultranationalister finns kan inte förnekas. Den ukrainska statens läger har ihärdigt och av reaktionära skäl tonat ned det politiska innehållet i denna nationalism, eftersom det handlar om kärnan i deras politiska hållning, som går ut på att vidmakthålla, inte krossa, den borgerliga staten i Ukraina.

De som tillhör den ukrainska statens läger ser det inte som en kamp klass mot klass utan som det ukrainska folkets strävan efter nationell frigörelse. Både uttalandena från Fjärde internationalen och ”Vänsteroppositionen” i Ukraina är späckade med detta synsätt. I exempelvis den ovan citerade artikeln av ”Vänsteroppositionen”, skriven sedan 48 personer mördats i Fackföreningarnas hus i Odessa av ultranationalister och fascister från Högra sektorn, kan vi läsa:

”Sammanstötningarna och massakern i Odessa har visat på risken för krig och uppstyckning av Ukraina, något som enbart en oberoende arbetarrörelse är i stånd att förhindra.”⁹

Och sedan:

”Dessa vänsteraktivister gick i fällan med villkorslöst stöd till en relativt omfattande rörelse, men som på sistone nästan helt gjort sig av med alla socio-ekonomiska målsättningar och omvandlats till en nationalistisk rörelse. I detta läge har, för demonstranterna i Ukraina, den ukrainska statens förmåga eller oförmåga – eller ytterst dess rätt – att existera fått större betydelse än rättigheterna för arbetarna i Ukraina, oavsett nationalitet.

I stället för att utarbeta en strategi i syfte att avlägsna de kapitalistiska oligarkerna från makten i Ukraina och Ryssland diskuterar man för närvarande bara om skapandet av en ukrainsk stat var ’ett missförstånd’ eller ’ett historiskt misstag’.”

Dessa båda utdrag visar tydligt vad som upptar de ukrainska vänsternationalisterna politiskt: att det inbördeskrig som sjuder ska leda till en upplösning av den ukrainska staten och att den breda arbetarrörelsen spårar ur.

De är emellertid inte de enda att hålla fast vid det heliga begreppet ”den moderna ukrainska staten”. Fjärde internationalens uttalande om Ukraina från den 25 februari är fullt av formuleringar som närmar sig detta synsätt.

⁹ *Ibid.* Artikeln försöker ge motståndsvänstern en del av skulden för händelserna i Fackföreningarnas hus i Odessa, ett synsätt som senare videodokumentärer visat vara grovt felaktig.

Exempelvis kan vi läsa följande:

”Vi stöder det folkliga missnöjet och strävandena efter att kunna leva fritt och anständigt i en demokratisk stat och bli av med en oligarkisk och kriminell regim, vilket kommit till uttryck i den så kallade Euro-Maidan-rörelsen över hela landet – även om vi är övertygade om att EU inte kommer att kunna tillgodose sådana strävanden och det säger vi också öppet.”

Och vidare:

”Sedan Janukovytsj-regimens fall har massrörelsen inget progressivt program i demokratiska, nationella och sociala frågor och saknar en arbetarrörelse (en oberoende facklig och politisk kraft förankrad bland arbetarna) – samtidigt som den är full av förhoppningar om verkliga demokratiska, politiska och sociala förändringar. Vilket resultatet än blir av nästa val kommer besvikelse att uppstå bland befolkningen. Och vilka avtal man än uppnår med EU kommer de nya styrande partierna att fortsätta angreppen på det sociala området med möjliga inre konflikter som leder till landets sönderfall.”

Att den ”massrörelse” som omtalas (Maidan) inte har något progressivt program borde inte komma som någon överraskning. De ukrainska oligarkerna och dess bundsförvanter inom de småborgerliga skikten har ingen historiskt progressiv roll att spela.

Och vad exakt är klassinnehållet i denna ”demokratiska stat”, där ukrainarna kan leva fritt och anständigt? Det är väl inte så att man talar om en borgerligt demokratisk stat här!

Men var finns minsta hänvisning i detta uttalande till att bara upprättandet av en arbetarstat och krossandet av den ukrainska bourgeoisin och dess korrupta apparat, den nutida ukrainska staten, kan tillgodose det ukrainska folkets strävanden. Men om detta inte minsta stavelse.

Vördsnaden för den ukrainska statens enhet och borgerlig demokrati framträder i grotesk form i uttalandet av den 6 juni 2014 från Fjärde internationalens politiska byrå och än mer öppet. Denna resolution antogs vid politiska byråns möte den 7 juni 2014.

”Den mycket djupa politiska kris som Ukraina upplever sedan november 2013 är långt ifrån över. Det här landet har en mycket lång historia av nationellt förtryck (framför allt polskt och ryskt), och processen för nationellt bildande är ofullständig, nationalstaten är fortfarande bräcklig. I synnerhet som landet tagits som gisslan mellan ryska imperialistiska påtryckningar och de euroatlantiska krafterna, och utsätts för nyliberalismens sociala uppsplittring.”

Och nu, till pudelns kärna:

”7. Ukrainas suveränitet

Ukrainas enhet kräver militär neutralitet, tillbakadragande av ryska trupper och ett avvisande av regeringens antisociala politik.

Det enda som kan genomdriva detta mot alla slags reaktionära krafter, till försvar för de sociala och nationella rättigheterna, och mot våldet, är en antikrigs- och antifascistisk front (ukrainsk och internationell) med sin rot i folken.

Detta är de mål som progressiva krafter i Ryssland och EU kommer att försvara mot IMF och ”frihandelsavtal” – genom att erkänna det ukrainska folkets rätt att självt besluta om sina internationella förbindelser.

Den nationella frågan står i centrum för den politiska verksamheten i Ukraina. Som Vänsteroppositionen uttrycker det: ”En nationell och kulturell renässans för den ukrainska nationen och andra nationer i vårt land är inte möjlig utan att de sociala problemen löses”. I Ukraina skulle en vänster som lämnar den nationella dimensionen till nationalisterna redan på förhand döma sig själv att misslyckas.

Inom det nationalistiska lägret växer det fram nya strömningar som utnyttjar den socialistiska vänsterns marginalisering, och vill framställa sig som ett alternativ till kapitalismen i arbetarnas ögon.”¹⁰

Jag uppmanar enträget alla kamrater att läsa detta stycke ytterst noggrant och ytterst kritiskt, för det handlar inte bara om kärnan i motsättningarna mellan lägren, det är den teoretiska kärnan i skiljelinjen mellan bolsjeviker och mensjeviker.

Ledningen för den Politiska byrån definierar således nyckelproblemet som ”den nationella frågan”. Trots att Ukraina existerat som stat sedan 1917 och som kapitalistisk stat sedan 1991, handlar det program som läggs fram inte om att organisera Ukrainas proletariat för att slå tillbaka oligarkernas och imperialisternas planer genom en revolutionär rörelse, som sopar undan de skröpliga ställningarna i en svag och korrupt borgerlig stat. Denna ”bräckliga nation-stat” är en borgerlig nation-stat! Och den revolutionära marxismens program går ut på att krossa den sortens stat och ersätta den med proletariats diktatur.

Mensjevikerna, som senare fick sällskap av Karl Kautsky, hävdade att den ryska revolutionen skulle bli borgerligt demokratisk och att proletariats uppgift bestod i att ”hjälpa” den nationella bourgeoisin att störta den despotiska politiska överbyggnaden och ersätta den med en modern borgerlig stat. Och här uppmanar ledningen för Fjärde internationalen till samma sak och begränsar arbetarklassens program till att ”... erkänna det ukrainska folkets rätt att bestämma över sina internationella förbindelser”.

”Det ukrainska folket ...”! Vilka är de? Vilket folk talar ni om? Oligarkernas och imperialisternas marionettregim som agerar via sin ”moderna stat”? Den sortens folk?

Eller det revolutionära proletariats?

En svag länk: Krossa den!

1938 förutsade Trotskij att revolutionära uppsving skulle inträffa i de svagaste länkarna i den imperialistiska kedjan: Kina, Vietnam, Jugoslavien och Kuba har gett honom rätt. I dag är Ukraina en av de svagaste länkarna i den kedjan.

Landet behärskas av en svag kapitalistklass på väg att formeras, en oligarki som berikat sig genom stöld av nationella tillgångar, men med få av de band som skapats under århundraden av utveckling och som kännetecknar de mer mogna kapitalistklasserna; en svag statsstruktur fylld av korruption, med en repressiv apparat försvagad av deserteringar, och detta inte bara inom armén; med en arbetarklass på väg att rusta sig mot angrepp, både ekonomiska och militära, från en stat som agerar på order av Internationella valutafonden för att återställa lugnet i söder och i öst som villkor för att ”programmet” ska beviljas – lån som kommer att döda.

Så ser läget ut ur ett revolutionärt marxistiskt perspektiv. Medan kretsen kring redaktionen för *International Viewpoint* vill se neutralitet militärt (och man måste fråga dem, från vem, med vem, för de skäms över att säga det) och tillbakadragande av ryska trupper, för att enheten i denna ”bräckliga nation-stat” ska kunna bevaras, så uppmanar klasskampslägret till tillbakadragande av den ukrainska armén och det fascistiska nationalgardet från Donbass; bildande av arbetarmiliser för att trygga freden; omorganisering av ”folkrepublikerna” i Donetsk och Lugansk genom direkta val av personer inom administrationen där, med rätt att omedelbart avsätta dem; upprättande av en arbetarnas och folkets församling för att övervaka administrationens arbete, och en maning till arbetarna i övriga Ukraina att hjälpa till med att återta de

¹⁰ [Folkliga rörelser och imperialism](#), uttalande av Fjärde internationalens Politiska byrå, återgivet av *International Viewpoint*.

nationella tillgångarna, som oligarkerna stulit, och riva upp associationsavtalet med EU och IMF.

Vidare, medan de manar till bibehållande av den ukrainska staten och dess armé uppmanar vi soldaterna att vägra lyda sina officerare, att vägra döda ukrainska landsmän. Vi står också bakom de familjer till värnpliktiga, som runt om i Ukraina med sina kroppar hindrat inskrivningsprocedurerna och vi manar den ukrainska arbetarklassen att ansluta sig till denna rörelse.

Låt oss vara kristallklara gentemot de kamrater som vältrar sig i den ukrainska nationalismens trask. Ni befinner er på ett avskyvärt ställe. Lika avskyvärt som rysk nationalism, som polsk nationalism, serbisk och bosnisk, som grekisk och kanadensisk, som spansk, fransk och som brittisk nationalism.

Ledningen för Fjärde internationalen uppmanar revolutionära marxister i Ukraina att bli nationalister:

”En vänster i Ukraina som lämnar den nationella dimensionen åt nationalisterna skulle på förhand vara dömd att misslyckas. Inom det nationalistiska lägret är strömningar redan på väg att växa fram, som utnyttjar den socialistiska vänsterns marginella inflytande och inför arbetarna försöker framstå som alternativ till kapitalismen.”

Kamrater, på vilken planet har dessa kamrater hållit hus? Tror de att ukrainsk eller rysk nationalism är något nytt? Denna planets historia har kännetecknats av kamp mellan olika klasser. Kampen mellan den härskande klassens dominerande ideologi och de förtryckta klassernas ideologi. I denna epok av krig, fler krig, och några revolutioner, står kampen mellan kapitalistklassens dominerande ideologi, som är nationalism, och den förtryckta klassens, proletariats, ideologi, som är proletär internationalism.

Så när de som befinner sig i den ukrainska nationalismens läger uppmanar marxister att bli nationalister, dvs anpassa sig till den härskande klassens ideologi, manar de som befinner sig i klasskampens läger arbetarna att avvisa sina förtryckares ideologi.

Vi står på arbetarnas sida i den moderna staten i Bosnien–Herzegovina, när de för bara några månader sedan reste sig mot en korrupt regim av nationalister av alla ränder och på sitt baner av proletär internationalism skrev: ”Bort med alla sorters nationalism”.

Ukraina är en av de svagaste länkarna i imperialismens kedja. Landet har en enorm potential att kunna utlösa arbetaruppror i hela regionen. Dess öde kommer att avgöras mycket snabbt.

Antingen reser sig arbetarklassen och beväpnar sig på mångnationell bas, från Krim till Moldavien, från Odessa till Irkutsk, och sopar bort de vanmäktiga, korrupta och kriminella regimerna och deras imperialistiska uppbackare där, eller också kommer oligarkernas och imperialisternas planer att ta överhand, först och främst i Ukraina, i ett blodbad, där de får stöd av en nationalistisk vänster, som inte inriktar sig på att stärka arbetarklassens förmåga att störta sina förtryckare och krossa deras stat, utan som har som målsättning att stärka den borgerliga demokratin och vidmakthålla den nutida borgerliga staten i Ukraina.

1939, i ”Frågan om Ukraina” hade Trotskij följande att säga om den nationella frågan och ukrainsk nationalism (detta citat tillfogade jag som replik till en kamrat som reagerade på denna artikel och omedelbart använde Trotskij mot mig. Jag hade föredragit att låta dem som lever tala först, men det kom helt apopå ...)

”Ukraina har särskilt rika erfarenheter av falska vägar för kampen för nationell frigörelse. Här har allting provats: den småborgerliga Radan, Skoropadskij, Petlura, och en ”allians” med Hohenzollern och förbund med ententen. Efter alla dessa experiment kan bara politiska lik fortfarande sätta sitt hopp till att någon av den ukrainska borgarklassens fraktioner ska ta ledningen för den nationella befrielsekampen. Bara Ukrainas proletariat kan lösa denna uppgift

– som till själva sitt väsen är revolutionär – och dessutom ta initiativet till att lösa den. Proletariatet och bara proletariatet kan samla bondemassorna och den verkligt revolutionära nationella intelligentsian kring sig.

Under början av det senaste imperialistiska kriget försökte ukrainarna, Melenevskij (”Basok”) och Skoropis–Jeltuchovskij, underställa den ukrainska befrielseörelsen under Hohenzollerns general, Ludendorff, alltmedan de dolde sig med vänsterfraser. Med en enda spark sparkade de revolutionära marxisterna ut dessa människor. Det är så revolutionärerna även fortsättningsvis måste uppträda. Det nära förestående kriget kommer att skapa en gynnsam atmosfär för alla möjliga äventyrare, jägare efter mirakel och sådana som söker efter det Gyllene skinnet. Dessa herrar tycker speciellt om att värma sina händer nära den nationella frågan, och de får inte tillåtas komma i närheten av arbetarrörelsen. Inte den minsta kompromiss med imperialismen, varken den fascistiska eller demokratiska! Inte den minsta eftergift till de ukrainska nationalisterna, varken de prästerligt reaktionära eller de liberalt pacifistiska! Inga ”Folkfronter”! Det proletära partiets fullständiga oberoende som de arbetandes förtrupp!”¹¹

Jämför detta klara och otvetydiga avvisande av ukrainsk nationalism med de ovan citerade uttalandena av Fjärde internationalen och det kommer att framgå med all önskvärd tydlighet varför det finns en spricka inom den internationella vänstern om de frågor som rör händelserna i Ukraina.

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips

Konrad Kreft och Clara Weiss: [Nationalism och fascism i Ukraina - en historisk överblick](#)

[Mer om dagens Ukraina](#) (artiklar, dokument, debatt)

[Svensk vänsterpress om Ukraina](#)

---

¹¹ Trotskij, L D, [Frågan om Ukraina](#) (på marxistarkiv.se). Ursprungligen publicerad i *Socialist Appeal*, 1939. Jämför detta starka fördömande av ukrainsk nationalism med ledningen för Fjärde internationalen, som vill att revolutionära marxister ska bli ukrainska nationalister.